

30

SLOVENSKI
ČEBELAR

Glasilo Čebelarskega
društva za Slovenijo

Štev. 7
1927

Vsebina:

V obrambo	97	Vesti iz podružnic	109
Oskrbovanje čebel v A.-Ž. panjih	102	Drobiž	110
Begalnica v A.-Ž. panju	104	Književnost	112
Opazovalne postaje	106	Prošnja	112
Društvene vesti	108		

Čebelarstvo društvo za Slovenijo (Blagovni oddelek) v Ljubljani

izdeluje v svoji novo ustanovljeni, najmodernejši urejeni delavnici

SATNICE

na dva načina, in sicer navadne, ki so izdelane potom **potapljanja**
in pa **na dva valjarja** izvršene, ki ostanejo vedno tudi v mrazu
prožne in elastične, da se ne lomijo.

Prodajam 9 A.-Ž. panjev

na 10 okvirjev močno in precizno izdelanih po Din 200— za komad.

Jože Rihar, mizar, Verd, p. Vrhnika.

Poučne knjige za slovenske čebelarje:

Janša-Humek, Popolni nauk o čebelarstvu . . . . . Din 24.—
Žnideršič, Naš panj . . . . . vez. Din 40—, broš. Din 35—
Slovenski Čebelar. — Izmed popolnih letnikov se dobijo samo še letniki: 1905, 1921,
1923 do 1926 . . . . . à Din 40—

Posamezne različne številke raznih nepopolnih letnikov Slov. Čebelarja ima blagovni
oddelek na razpolago v zbirkah po silno nizki ceni.

Mlajši čebelarji, ki še niso dolgo naročniki Slov. Čebelarja, bodo v teh posameznih
številkah našli zelo obilo dragocenih čebelarskih naukov in jim bodo nudile te številke
mnogo zabave in pouka. Zbirka, ki obsega okoli 80 posameznih števil, stane le Din 20—.

Čebelarstvo društvo za Slovenijo v Ljubljani.

GLASILO ČEBELARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO V LJUBLJANI
UREJUJE AVGUST BUKOVEC, LJUBLJANA, GRUBERJEVO NABREŽJE ŠTEV. 14

V Ljubljani, dne 1. julija 1927. / Številka 7.
Letnik XXX.

V obrambo.

H. Peternel.

g. pisec sam, izzvale mnogo razprav.

Ker se je gosp. O. opredelil deloma tudi proti mojim izvajanjem v članku: »Kaj me je vse naučilo označenje matic«, sem gotovo prvi na vrsti, da priznam zmoto, ki mi jih je gosp. pisec dokazal, podprem pa svoje stališče, kjer se ne morem vdati. Prav je, da sem g. Okorna izzval s svojim lanskim člankom, vsaj je tudi onim čebelarjem, ki ne utegnejo slišati njegovih predavanj, povedal marsikaj zanimivega, kar bo le v splošno korist čebelarstva.

Označevanje matic.

Prebil sem vojna leta v samotí, ločen od prometnih krajev, ter opravičeno menil, da je čebelarski svet nehal z označevanjem matic, in to tem bolj, ker ni nihče tega omenil v »Slov. Čeb.« in ima blagovni od-

sek našega društva šele v zadnjem času na razpolago barvo za matice.

Razmere pred vojno so bile takele. Nekateri brezdvomno veliki čebelarji so stanovitno označevali matice (n. pr. Sklenar), dokler je bilo mogoče nabavljati barve, ki jih je zmanjkalo med vojno. Drugi ne baš manjši čebelarji so opustili označevanje. Kakšna je zadeva danes, nam je opisal g. O., in nimamo vzroka, da bi dvomili, da se označevanju matic še vedno pripisuje velika važnost. V tem pogledu priznavam svojo zmoto. Glede drugega, kar sem pisal, se pa ne vdam, ker opiram svoje trditve na izkušnje, ki se ne ujemajo z izkušnjami g. O., toda imajo za oporo resnico. Čudil sem se, ko mi je nedavno omenil g. urednik, kako lahek posel je označevanje matic. Moral sem dolgo premišljevati, da sem našel vzrok za tako različno mnenje med nama. Naposled sem ga iztaknil v različni nravi čebelnih družin. V knjigi bistrournega čebelarja Kuntscheja čitamo, da je on v rodovniku matic zapisoval razne lastnosti posameznih panjev, ki pa vse izvirajo iz lastnosti matic, n. pr. da so ali krotke, ali srdite, ali nemirne itd. Nemirne

so tiste čebele tega rodu, ki pri opraviilih v panju tekajo s sata na sat ali s satja na steno panja, vsaj mnogo bolj in prej nego v drugih panjih. Slučajno pa imam mnogo čebelnih družin, ki so zelo nemirne, kadar jih pregledujem, z nemirom pa spravijo še matico v drvenje. Pri takih čebelah ni treba preveč nerodnosti, da odleti matica v zrak, zlasti neoprašena ali pa komaj oprášena. Čebele in čebele niso vse enake, torej je pričakovati, da bodo naleteli na iste težave kot jaz vsi, ki nimajo baš mirnih čebel. Dva nasveta, ki jih podaja g. O., sta vsega uvaževanja vredna, namreč da je v takem primeru dobro, da odvezemamo matico le pri zaprtem oknu. To lahko napravi vsak čebelar, ki ima stalen, pravilno narejen čebelnjak. Tudi drugi nasvet g. O., naj označimo matico takrat, ko na satu poje, je pravilen, ker se pevka prihuli med petjem na sat in nudi lepo priliko, da z njo počenjamo, karkoli hočemo in se ni bati, da bi odletela.

Vzroki preleganja.

G. O. popolnoma prav trdi, ko omenja, da čebele preležajo matico zaradi njenih spolnih organov ali ker je bila slabo oprášena. To store večkrat, nego običajno mislimo. O tem sem se prepričal po zaznamovanih maticah, kakor sem omenil že v svojem lanskem članku. Ugotovil sem pa v svojem čebelarstvu vsaj v sto primerih, da prelegajo tisti panji, ki jim omejujemo zaleganje, jako pogostokrat. To je bila brez dvoma zanimiva nova ugotovitev, ki je bila vredna, da sem jo objavil. Dognano je torej dejstvo, da čebele kaj rade prelegajo matico, ko se zavedo, da je zaleganje omejeno, pa naj to provzroči čebelar z rešetko ali pa izborna paša. To potrjuje tudi g. O., ki piše, da mu je v prav dobrih letinah 1922 in 1923 prelegla tretjina panjev.

Da bi bilo to, da mora matica zaradi omejenega prostora za zaleganje zadržavati jajčeca, redno vzrok, da oboli matica, in večkrat tudi vzrok njene smrti, ne potrjujejo premnoge izkušnje, ki sem jih napravil v mnogih letih. Med vojno je takrat-

ni urednik »Slov. Čeb.«, g. Rojina, spisal članek: »Kako sem dobil od treh A.-Ž. panjev 120 kg medu.« Ta uspeh je dosegel, kratko povedano, na ta način, da je med glavno pašo matice priprl v maticnice in jim s tem onemogočil zaleganje, ko je med pobral, pa matice izpustil. V svojih čebelarskih spomenih imam o tem pisano:

»Pripiranje matic po načinu g. Rojine sem poizkusil v večjem obsegu. Uspeh je bil zadovoljiv, samo na to je bilo treba paziti, da ni panj napihnil maticnikov ali jih imel že prej zaležene. Ako je imel maticnike, so čebele poizkušale rojiti s priprto matico. To se jim seveda ni posrečilo in roj se je vrnil v plemenjak, ker ni mogla matica z njim. Ker sem se bal, da bodo čebele zapustile priprto staro matico in da bo morala poginiti zaradi lakote, sem jo vzel in porabil drugje, plemenjaku pa pustil mladico, da se je sprašila. Matice, ki so bile priprte v maticnici po tri do pet tednov, sem potem izpustil ali pa zamenjal. Opazovanja, ki sem jih izvršil v približno 70 primerih, so pokazala, da priprte matice niso bile prihodnjo pomlad slabše za zaleganje kot tiste, ki niso bile nikdar priprte.«

To stoji v mojih čebelarskih zapiskih, ki niso namenjeni javnosti in ki vsebujejo tudi moje zmote, vse po resnici. Tako je bilo pri mojih čebelah. Kako bi stvar iztekla pri čebelah drugačne nravi, ne morem vedeti. Ta način pripiranja matic sem kmalu opustil, ker so postali panji jeseni le preslabi zaradi popolne omejitve od druge polovice majnika do konca junija meseca.

G. O. imenuje čebelarje, ki pripirajo matice, grabežljivce. To je gotovo presplošna obsodba stvari same. Ni vsak čebelar tako srečen, da more, ko odpove paša doma, svoje čebele prepeljati v kraj, kjer je dobra paša. Kaj naj stori čebelar, ki je prikovan na kraj, ki je zvezan s prometno cesto z več ur dolgim strmim kolovozom, in ki mora prenašati čebele več ur daleč, da pride do poštene ceste. In če bi vse te težave premagal, oziroma plačal, ali bo pustil čebele po cele tedne brez nadzor-

stva, če ga veže služba na bivališče? V takih razmerah ima čebelar na izbero, da opusti čebelarstvo ali pa da pripira matice pred koncem glavne (in morda edine) paše. Ali mu moremo zameriti, da se odloči do tega kot manjšega zla?

Da je pripiranje matice ponekod edini pripomoček, dokazujejo izvajanja g. O., ki trdi, da čebele širijo zalego tem bolj, čim boljša je paša, seveda le srednje dobra, ker ob izvrstni paši omejujejo zalego same s tem, da zalijejo vsako prazno celico sproti z medom. Ako je v kakem kraju paša le do košnje travnikov in je običajno le srednje dobra, tedaj je treba pač šest tednov pred koncem paše zalego v toliko omejevati, da matici ostane za zaleganje toliko prostora, da panj preveč ne oslabi. S takim omejevanjem zalege dosežemo dvojno: prvič ni treba čebelam med srednje dobro pašo preveč zalege oskrbovati in jih potem več lahko med nabira, drugič ne neha panj prav popolnoma zalegati, ko paša mine, ker ima okoli zalege neprimer- no večjo zalogo živeža nego oni, ki je med pašo porabil mnogo medu za zalego.

Kljub tem očitnim koristim, ki jih do- naša omejevanje zaleganja za nekatere kraje, se brani vsak čebelar tega dela, ako je le mogoče, ker je zelo težavno in je treba za to izvežbanega in potrpežljivega človeka z večletnimi krajevnimi izkušnjami. Da čebelarju pri omejevanju zaleganja matice pogostoma prelegajo, za neprijeten nameček pa mu panji ob sklepu paše še rojijo, sem ugotovil. Zato nikakor ne morem priporočati omejevanja zalege. Celo škodo, neizogibno škodo bi imel čebelar, ki bi omejeval zalego meseca majnika in junija, ako pričakuje avgusta, če že ne julija paše na jelki ali pa jeseni na ajdi. Je pač resničen ameriški čebelarski pregovor: »Najbolj umen je tisti čebelar, ki je s svojimi čebelami sredi najboljšega pasišča.« Jaz dostavljam še, da je najbolj srečen.

Ko je objavljial »Slov. Čeb.« pred leti članke za prestavljanje in proti prestav-

ljanju, se je tudi g. O. izrazil za prestav- ljanje v A.-Ž. panjih in dokazoval uspehe prestavljanja med drugim tudi s tem, da s prestavljanjem omejimo za nekaj časa zaleganje, ker ostane v plodišču le en sat z zalego in z matico, zraven pa satnice, ki jih čebele ne morejo takoj vseh izdelati, torej tudi matica ne more zalegati.

Morda imam prav, ako trdim, da matici sami ne bo škodovalo, ako ostane namesto 8 do 14 dni tudi 6 tednov omejena na 3—5 satov, pač pa bodo čebele rajši prelegale, ako matica lahko po vsem plodišču go- spodari.

Čuvstvovanje čebel.

Gotovo sem se preveč po človeško izra- zil, ko sem zapisal, da čebele mislijo. Rad priznavam, g. O., da bi se morali vsi čebelarji naučiti, da se stvarno izražajo in ne po svoje (človeško), kadar govore ali pišejo o čebelah. Kolikor mi je znano, ni glede tega še nobenih točnih navodil tudi ne pri drugih narodih. S tem pa ni pove- dano, da bi morali Slovenci čakati, da šele drugi narodi določijo za čebelarstvo po- trebne izraze. Prav bi bilo, da storimo to sami. Reč pa je vsekakor pretežavna, da bi se dala rešiti z enim samim stavkom, ampak zanjo je treba cela vrsta člankov, ki bi se na njih podlagi dali ugotoviti naj- primernejši načini za izražanje o žitju in bitju čebel. Ker je treba vendarle glede tega jasnosti, naj začnem razpravo, ne da bi zahteval, da pritrde drugi mojim nazo- rom, kakor tudi zavračam rešitev, ki bi jo hotel kdorkoli slovenskim čebelarjem vsi- lit, češ, stvar je rešena, ta in ta učenjak je to že dokazal itd. Prvenstva v čebelar- stvu, ki ga je imel že nepozabni Janša, si ne damo Slovenci nikomur izviti iz rok, torej ugotavljamo lahko sami, kako naj se pravilno izražamo o čebelah.

Mnenja sem tegale. Čeprav razumljivo, je vendar oholo, da človek živalstvu pre- pušča kratkomalo nagon, vse višje in boljše pa si prisvaja sam. Nagon je brez- dvomno nagnjenje k dejanju, ki se ga ne zaveda bitje, ki je podvrženo temu mnogo-

krat čudežno neumljivemu čutu (n. pr. stavba čebelnega satja). Toda baš s tem nagibom doseže ali stori to, kar je v korist temu bitju, oziroma njegovemu rodu. Ta nezavedni nagib je gotovo najbolj izrazit pri živalih, dasi tudi človek ni prost nagona. V sili, ko gre za življenje, se tudi pri zelo izobraženem človeku javi nagon prav na živalski način. Kako si moremo drugače tolmačiti, da si n. pr. pri nevarnosti za potop na morju prisvoji najmočnejši moški prostor na rešilnem čolnu in odrine od njega dražestno mladenko, ki ji je uro prej ponudil svoj sedež v salonu, sam pa požrtvovalno stal, dasi se je ladja gugala. Vprašan potem, ko je bil rešen, zakaj je tako sebično in kruto ravnal, se izgovarja, da sam ne ve, zakaj je ravnal tako, ne da bi bil mislil. (Iz sodnih obravnav rešencev s potopljenega parnika »Titanic«.) Trdim sicer, da je nagon sicer lastnost živali, a vodi večkrat tudi naša dejanja, ne da bi imel razum pri tem kaj opraviti.

Po čutih: vidu, sluhu, vonju, okusu in tipu spoznavamo vnanjost. Zraven teh pri človeku izrazitih čutov je pri človeku več in pri živalih več ali manj nejasnih čutov, n. pr. čut za kraj in smer, po katerem najde golob ali čebela svoj dom. Ta čut je pri izobražencu vsaj popolnoma nejasen, a divjak v Afriki ga ima nekoliko. Ali čut skupnosti, ki družijo živali v črede, a tudi ljudi, dasi ne tako izrazito, v družbe, in zopet ne vsakega enako, ker eden more samotariti cela leta, drugi ne more biti brez družbe četrt ure. Vse, kar nam kažejo čuti, je v nas nekako osredotočeno in tvori neko čuvstvo, po katerem uravnavamo svoje stališče do nas okrožujočega sveta. To uravnavanje svojega stališča do zunanosti je pri živali gotovo nezavedno, pri človeku pa včasih zavedno, včasih pa tudi ne. Spomnim le na čut simpatije in antipatije. Eden nam ugaja, do drugega imamo neko mrznjo, ne da bi vedeli za vzrok. Kolikokrat je že popolnoma svetu tuja žena pravilno svarila pred goljufom moža, ki si je domišljjal, da pozna dobro

svet in ljudi, in vendar je nezavedno sicer, ampak pravilno čutila žena nevarnost. Da ne bi delovalo čuvstvo pri čebelah, čeprav le nezavedno, ne moremo trditi, čemu neki bi imela čebela na več krajih za njeno velikost naravnost ogromna središča živčevja.

Spomin je pri živalih voditelj ravnanja kot pri človeku, saj nam potrjuje to preprosti narod, ki trdi, da ne gre osel več nego enkrat na led. Če ne bi čebel vodil spomin, ne bi obletavale danes mesta, kjer so včeraj našle košček medenega sata. Seveda ne more spomin pri čebeli imeti prevelike vloge, ker posamezna čebela živi premalo časa.

Pri čebeli toraj lahko rečemo, da je vzrok njenih dejanj naravni nagon ali nprav, čuti, nezavedno osredotočeni kot čuvstvo, in kolikor toliko spomin.

Izključeno pa je, da bi imele čebele razum ali pamet kakor človek, ki se kaže v tem, da razumno bitje more sklepati iz enega slučaja na drugega, da si more pravilno predstavljati, česar ne vidi, da more misliti in spoznavati zakone narave in jih uporabljati s tem, da si napravi orodje in z njim povečuje moč, svoje čute (vid z daljnogledom in z drobnogledom, druge čute z drugimi aparati) delati skrajno sprejemljive.

To je seveda le moje osebno mnenje, govore naj o tem še drugi čebelarji, zlasti pa naravoslovci in filozofi.

Zakaj napadajo čebele matice?

Prav ima g. Okorn, ki trdi, da je čebelar sam večkrat kriv te nesreče. Že čebelarški veterani (n. pr. Ropov oče) so se pošteno jezili nad začetnikom, ako je preveč silil pred čebelnjak, da je bil v napotje. To je »Slov. Čeb.« že tolikokrat povedal, da se mi ni zdelo potrebno, da bi jo še ponavljal. Pri mojih čebelah pa bi nihče tudi s krinko na glavi in z rokami v žepu dolgo ne vzdržal. Imam namreč take, ki si tako odločno prisvajajo pravico za neovirani let, da pikajo tudi skozi obleko, ako ne morejo v rokave in hlačnice. »Zakaj pa

rediš te sršene?» mi je že marsikdo rekel. Odgovoril sem mu na kratko, zato, ker so postale take v 20 letih, ko sem leto za letom odbiral najboljše medarice, ki jih ne zamenjam za nobene ovčice. Naj le pikajo, samo da so pridne!

Panj, ki je napadel matico, sem vedno našel le s posluhom. Poslušal sem pri vratcih, kakor poslušamo, kadar poje matica. Napadena matica cvili, in tega cvilenja ni mogoče zamenjati z drugim glasom, ako je človek to le enkrat slišal. Da sem zaradi proučenja tak panj pregledal, je pač pravilno, saj je tudi dr. Zander nاپال več zdravih družin z medom, ki mu je primešal čebelnega blata s trosom no-seme, dasi je vedel, da bodo dotične zdrave družine potem poginile. Vsak, kdor hoče kaj proučiti, mora pač nekaj družin tvegati, pa naj se mu čebele še toliko smilijo in čeprav ga boli izguba dobička pri teh panjih.

Ko sem razpravljal o raznih načinih za dodajanje matic, sem omenil, da priporočajo razen že znanega varnega dodajanja v matičnicah razne načine dodajanja brez matičnic. Dodajanja matic v matičnicah nisem opisal, ker je to že bilo večkrat popisano v »Slov. Čeb.«. Nasvetovalo se je, da moramo staro matico v matičnici pripreti, po 24 urah jo pa moramo uničiti in dodati mladico. Čez nadaljnjih 24 ur moramo pokrov matičnice odpreti, odprtino pa zadelat s koščkom medenega satja, tako da čebele potem same osvobode matico. Ta način je g. Okorn v toliko izpremenil, da opušta dvakratno pripiranje stare in mlade matice po 24 ur in nadomešča košček medenega sata s sladkornim testom. Tudi da ne smemo panja pregledovati teden dni po dodajanju matic, je bilo že večkrat povedano v »Slov. Čeb.«. To sem tudi jaz omenil v svojem članku: »Moj izvirni način narejanja rojev«. Sicer je dobro, da je g. O. ugotovil, da je pripiranje matic brezpotrebno, ker je z novim načinom dodajanje matic precej olajšano.

V svojem članku sem tudi omenil uspešno dodajanje matic brez matičnic, kadar

ne kaže, da bi dodajali matice z matičnico, ali kadar je treba dodati izrojencu ali roju neoprašeno matico, ako je svojo izgubil na prahi. Bil bi pač mnogokrat v zadregi, ako bi imel v rezervi trumo neoprašenih matic, izprašene pa nobene, pa bi proti večeru začel rogoviliti izrojenec, pevec ali družec. Kako lahko je postaviti za pol ali tričetrt ure matičnico z neoprašeno matico za okence, čez tri četrt ure odpreti zaklopnico pod okencem, puhniti dim pod čebele, spustiti matico v panj, nato še enkrat puhniti dim, zapreti zaklopnico, in stvar je gotova. Pogled na žrelo čez četrt ure nam pove, ali so se čebele pomirile, torej matico sprejele. Potem bomo čez teden dni že našli zalego v panju. Panja nam ni treba niti odpreti, vse lahko opravimo v nekoliko trenutkih. To je treba pozkusiti, potem me bodo čebelarji šele razumeli, zakaj se mi je toliko priljubila baš ta način dodajanja matic in zakaj sem nanj opozoril čebelarje. To ni nikako pretiravanje uspeha, marveč le gola resnica. Pozkušajte to. Da sem uspeh dodajanja matic po tričetrtturnem stradanju pripisal potrnosti in ponižnosti dodane lačne matice, je umljivo, ker ne najdem drugega vzroka, in morda je baš to vzrok, da čebele sprejmejo matico. Tako sem sodil in sodim še danes, toda dokazati tega pa ne morem. To je pač prav lahko umljivo.

IZJAVA.

Na podlagi seje načelstva z dne 4. maja t. l., oziroma sklepa občnega zbora podružniške zveze v Celju glede liberalnejšega postopanja uredništva pri sprejemanju člankov v »Slov. Čebelarja« je dalo načelstvo osrednjega društva štiri še ne objavljene članke, in sicer po enega od g. K. v C. in K. v M. ter dva g. L. v N. nekemu članu odbora v oceno.

Na podlagi poročila ocenjevalca se je načelstvo na seji dne 14. junija t. l. prepričalo, da so očitki sedanjemu uredniku »Slov. Čebelarja« popolnoma neosnovani in da se uredništvo prizadeva, da vsestransko zadovoljuje ne le gg. dopisnike, ampak tudi bralce društvenega lista.

Po naročilu načelstva:

Jože Okorn, tajnik.

Oskrbovanje čebel v A.-Ž. panjih.

Fr. D. Jug.

V.

Novo življenje.

panju, ki se mu med zimskim počitkom ni pripetila nobena nezgoda ter ima obilno zdravih čebel in še dve tretjini zimske zaloge, se koncem januarja meseca zbudi

nagon po novem zarodu. Ko še dremljejo v zimski gruči, prično oskrbnice obilneje hraniti matico s posebno prebavljeno hrano, da se ji razvijejo in na novo ožive spolni organi. V nekaj dneh znese prvo jajčece. To se zgodi na tistem satu, na katerem slučajno prezimuje, ne glede na to, kakšno je zunaj vreme. Prve zaležene celice najdemo v panju januarja meseca ali pa začetkom februarja; ker so čebele zaradi zime še strnjene ter se le za silo gibljejo, zato matica zalega prve dni prav po malem. Zalega pa okoli prvega jajčeca toliko časa, da zaleže za otroško dlan veli krog. Nato preleze na drugo stran sata in zaleže v istem redu kakor na prvi strani sata krog, ki je prejšnjemu enak po velikosti. Ako se je med tem časom med čebelami v panju razvilo večje razpoloženje za gojitev zalege, pride matica še na sosednji sat ter na njem zaleže na obeh straneh prav tako velik krog kakor na prejšnjem. Nato gre zopet na prvi sat in poveča krog zalege na obeh straneh. Ko to dovrši, gre na drugi sosednji sat. Na tem zaleže zopet tako velik krog kakor na poprejšnjem. Potem se zopet vrne na sosednji sat in tam krog zalege poveča. Tako se premika od sata do sata in povečuje kroge zalege. To zaleganje po malem se godi še med zimskim počitkom in traja toliko časa, da prično čebele izletavati na pašo. Tedaj šele se prične zalega hitreje množiti. To je seveda odvisno od vremena in paše. Kadar imajo čebele do-

volj beriva na obnožini, tedaj razširi matica zalego še na četrti in peti sat, itd.

Pomniti moramo še to, da se prično 21. dan po prvi zalegi polegati prve mlade čebele. Ko se čebelne celice v srednjem satu izpraznijo, jih matica zopet zaleže (takrat se prične druga doba zalege) ter hodi zopet od sata do sata in zaleže celice, ki so prazne, obenem pa še razširja zalego na drugih stranskih satih.

Važno je tudi, da matica v panju ne določuje sama, koliko in kje naj zalega, ampak jo vodijo čebele same. Matica je samo izvršiteljica dolžnosti, ki jih ji nalagajo čebele. Čim boljši so pogoji v panju za gojitev zalege, tem bolj silijo čebele matico, da hitreje zalega. V najugodnejšem času spomladi, ko je dobra paša, lahko dobra matica izleže do 2000 jajčec na dan.

Oskrbovanje plodišča.

Najvažnejša opravila pri oskrbovanju panja je gotovo nadzorovanje in razširjanje čebelnega gnezda od zgodnje pomladi do konca rojilne dobe. Čebele sicer same množe in nečujejo zalego v plodišču po svoji volji in svojih močeh. Čim več ugodnih pogojev je v panju in čim bolj jih narava podpira v zgodnji pomladi z medom in obnožino, tem več novega zaroda zaredi matica, ki je za obstoj panja odločilnega pomena. A kljub temu se panj sam ob sebi ne more povzpeti do viška, ako mu pri tem ne pomaga spretna čebelarjeva roka.

Kar se tiče oskrbovanja čebelnega gnezda v plodišču, so čebelarji občutljivi. Nekateri so celo tako strogega mnenja, naj čebelar spomladi ne stika po čebelnem gnezdu. A to je napačno mnenje. Res je, da ni dobro, če prepogosto brskamo po gnezdu. Vendar mora storiti čebelar vse, kar je potreba, da je v panju čim več mla-

dega čebelnega zaroda, če si čebele same ne morejo pomagati. Storit po ne sme čebelar nič takega, kar bi bilo čebelnemu zarodu v k v a r ali njih razvoju kvarno. Da to doseže, mora imeti dovolj r a z u m a in p r a k s e. Ker imajo čebelarji glede oskrbovanja čebelnega plodišča različna mnenja in načela, zato sem se namenil v tem spisu opisati samo način oskrbovanja, po katerem se ravnam jaz pri oskrbovanju svojih panjev.

Pred vsem moram povedati, da čebelarim v izvirnih A.-Ž. panjih na 9 satov. Nekateri čebelarji so povečali A.-Ž. panj na 10 in celo na 11 satov. Da bi bili ti boljši nego na 9 satov, ne morem trditi, ker jih nisem preizkusil. Moje mnenje pa je, da je zgodaj spomladi panj na 10 ali 11 satov slabši za nagli razvoj, ker je plodišče preogromno. Prostor v njem se pa praktično ne da omejiti. Tudi naše jesenske pašne razmere so take, da večkrat še panj na 9 satov težko pripravimo do tega, da je za zimo preskrbljen z zadostno množino mladih čebel. Panj na 10 satov pa potrebuje še več živali. Ako pa jeseni ni plodišče napolnjeno s čebelami, prezimi slabo ter se zgodaj spomladi zaradi pomanjkanja toplote prične kesno razvijati. Edino aprila meseca bi prišlo veliko plodišče v poštev. Tedaj si pa že lahko pomagamo na ta način, da u p o r a b i m o m e d i š č e. Kadar je pa izredno dobra letina, bo v glavni paši junija in julija meseca povečan panj čebelam prav služil. Žalibog so prav redke take letine, da bi bila medišča na 9 satov premajhna, ker še tem tako radi pomagamo s točilom. Zato se jaz ravnam po krajevnih razmerah, v katerih bivam, a zaradi tega sem v tem spisu vzel za podlago le izvirni A.-Ž. panj na 9, oziroma 18 satnikov.

Pregledovanje plodišča.

Med 1. in 15. februarjem je navadno kak južen, topel solnčen dan, da čebele lahko kar trumoma izletavajo in se v zraku otrebijo zimskega blata, obenem pa tudi naberejo po tleh ali pa po snegu vode ter

jo nosijo vpanj. Tam jo rabijo za razmakanje strjenega medu in obnožine, iz katere napravljajo živež za zalego.

Kak tak solnčen dan porabim tudi jaz za prvo pregledovanje panjev v notranjščini. Odstranim jim vso dejo in spodnje okence ter potegnem iz njih lepenko, ki je na dnu, da padajo nanjo mrtvice in drobir. Ko dno osnažim in vse drugo zopet uredim, pogledam še v plodišče, na katerem satu je pričela matica zalegati. Ako ta sat ni v sredini, premaknem satje toliko, da pride zaleženi sat v sredino. Od tedaj naprej imam tega za p r v e g a, dasi je srednji. Po prvem spomladanskem pregledovanju imam čebelne sate v plodišču po številnem redu tako razvrščene: 8-6-4-2-1-3-5-7-9. Podčrtane tri številke pomenijo, da je na teh satih središče čebelnega gnezda in da so zaleženi.

Po prvem pregledu, ko so se čebele sprašile in otrebile, nastopi navadno še ponovna zima, ki traja po en ali tudi več tednov. Tedaj se čebele zopet strnejo v gnezdu, a zalega se vendarle počasi širi.

Ko nastopijo lepi pomladanski dnevi v začetku ali pa sredi marca meseca, prično čebele trumoma izletavati na resje, teloh, lesko, vrbo, tedaj se prične v panju že živahno delovanje. Čebele, ki so bile zaležene v februarju mesecu, so se sedaj že poglele. Matica takoj zopet ponovno zaleže prazne celice in razširi svoj delokrog tudi na 4. in 5. sat. Čebele odlagajo obnožino tik nad zalego. Ako pa je v satju zgoraj in zadaj še stari med, so čebele prisiljene, da odlagajo obnožino tudi v krajnih satih (6 in 7). S tem pa zajeze matici pot, da ne more naprej. Tedaj moram izvršiti v plodišču drugo opravilo. Sata z obnožino 6 in 7 zamenjam s krajnima satoma 8 in 9, tako da prideta ta dva sata poleg gnezda, sata 6 in 7 pa k stranicama. Sata 8 in 9 naj imata tudi nekaj trotovskih celic.

V plodišču so sati sedaj takole razvrščeni: 6-8-4-2-1-3-5-9-7. Ako trajata vreme in paša dalje, zaleže matica kmalu še ta dva sata, v kolikor sta prazna, kajti

v tem času je na krajnih satih še dosti medu in ga tudi mora biti, ker na paši dobivajo tedaj čebele le tupa tam kako kapljico medu, sicer donašajo le suho obnožino.

Pri razširjenju čebelnega gnezda se moramo ozirati tudi na temeljne zakone o razvoju zalege. Že v pričetku tega spisa sem opisal, po kakem redu zalega matica in da je vse gnezdo sčasoma podobno obliki krogle, ki se vsak dan veča. To pa ni brez pomena, ampak zato, da čebele lažje v hladni pomladi grejejo in negujejo zalego v zaokroženi gruči.

Nikdar ne smemo prezreti, da so vsi zaleženi sati v medsebojni zvezi. Čebelar

se mora zaradi tega zavedati, kako zmešnjavo naredi, ako vzame iz sredine gnezda zaleženi sat ter ga prestavi drugam, tega pa nadomesti s praznim.

Pri razširjenju čebelnega gnezda moramo prazne sate le pridevati k gnezdu, ne pa vtikati med zaležene. Pri A.-Ž. panju si lahko pomagamo s tem, da že v začetku aprila meseca prestavimo celo čebelno gnezdo z matico vred v medišče, spodaj pa pustimo sata 6 in 7 z medom in obnožino. Ako pa prezimujemo v medišču, tedaj prestavimo le sata z obnožino (6 in 7) doli, pa dobimo v gnezdu za dva prazna sata prostora za zalego. Toda o tem več prihodnjč.

Begalnica v A.-Ž. panju.

P. Jocić — Preddvor.

adnjih deset let so se čebelarji oprijeli A.-Ž. panja. Kdor prične čebelariti s premičnim satjem, si omisli veliko mero, ki je preizkušena in edino primerna za čebelni razvoj. Tako mero ima A.-Ž. panj.

Ima pa tudi prednost, da je mogoče z večjim številom čebelariti na majhnem prostoru, to pa je v današnjih dragih časih precejšnjega pomena. Panje zlagamo drug na drugega. Ker ni mogoče, da bi v skladovnici opravljali panj od zgoraj, kar bi bilo včasih zelo dobro, ga opravljamo zadi. Ima še druge vrline, katere pozna vsak, kdor čebelar v njem. Eden mu jih priznava več, drugi manj. Ta priznanja so pa največkrat odvisna od spretnosti posameznega čebelarja. Nobena reč na svetu pa ne obstoji iz samih vrlin, posebno take ne, ki jih ustvarja človeški razum, pa naj si bo ta ali ona stvar. V prvem trenutku se nam

zdi, da je nasprotno res, a kmalu opazimo, da izkušamo stvar izpopolniti že po kratkih preizkušnjah bodisi na materijalu ali pa na sestavi.

Tudi naš A.-Ž. panj ni popoln. Izpopolnjujemo ga še vedno, to pa v njegovo korist. Večkrat je hiba na videz majhna, povzroča pa mnogo neprilik in izgube časa. Čemu bi se ne odpravili? Vsak pameten čebelar bo izkušal in izkušal, da si odpomore na ta ali oni način. In če se mu posreči, je največkrat storjen korak naprej. Res pa je, da vsaka šola nekaj stane. A.-Ž. panja ne bomo mogli toliko izpopolniti, da bi zvišali donos medu. V tem pogledu je že itak preizkušen. Toda čebelar stremi za tem, da izpopolni toliko, da lažje čebelarji v njem. Bistvenega ne, toda marsikaj so že izpremenili na njem od njegovega postanka. To kažejo najnovejši izdelki panjev s premičnimi palicami, ki so neprecenljiv napredek, pripravo za prevažanje v pašo itd. Marsikdo si je mogoče še kaj drugega preuredil. Za to še ne vemo, dasi je mogoče vpoštevanja vredno.

Za svojo osebo sem si A.-Ž. panj preuredil tako, da mi je čebelarjenje v njem

Op. uredništva: Članek je sedanjí urednik prevzel še od prejšnjega urednika. Gospod Jocić rabi begalnico in verando po Kuntzschevem sistemu že mnogo let.

mного olajšano. Ni moj namen delati reklamo, še manj pa dražiti čebelarске duhove. Preuredil sem si svoje — po svoje, to pa ne brez preudarka in izkušnje.

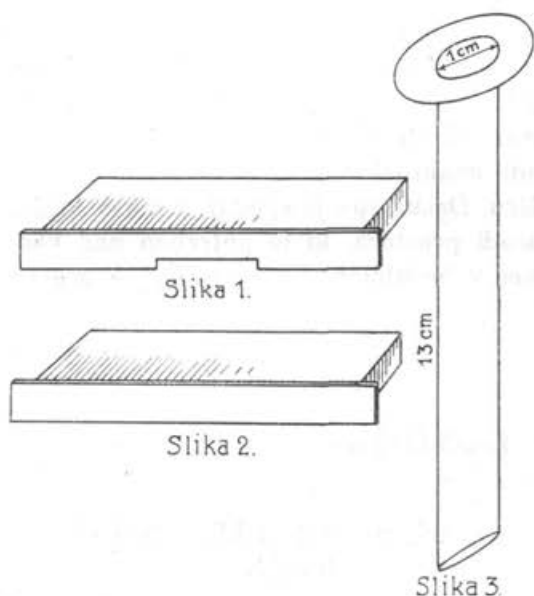
Že v dodatku k novi izdaji A. Janševe knjige »Nauk o čebelarstvu« beremo o A.-Ž. panju, da je najtežje delo v njem takrat, kadar jemljemo med, ker moramo ob najhujši vročini in kadar je največ čebel v panju jemati satje iz medišča in ometati čebele. To je resnica! Če je čebelar sam v kraju, že še gre, čeprav ne brez truda. Vse drugače pa je, če je v bližnji okolici več čebelnjakov. Lahko si nakopljеш sam in po nepotrebnem tudi svojemu

Panj ima od stropa do dna merjeno tele razdalje:

A. Medišče. Od stropa, do zgornjih premičnih palic 26,6 cm, palice 8 mm, prostor med matično rešetko in palicami pa 6 mm. Prostor med rešetko je lahko večji za 2 mm. V tem primeru moramo pa debelino obodu rešetke zmanjšati za 2 mm. Razdalja od stropa do nosilcev znaša skupno 29 cm.

B. Plodišče. Od rešetke do spodnjih palic 26,6 cm, debelost palice 8 mm, prostor pod palicami do dna pa 1,6 cm. Prostor 1,6 cm na dnu zadostuje popolnoma. Vse mere od stropa do dna (26,6 cm + 8 mm + 8 (6) mm + 8 (10) mm + 26,6 cm + 8 mm + 1,6 cm) znašajo 58 cm notranje višine panja. Te mere so preračunane za panj z begalnico po Kunčevem sistemu..

Neprecenljive vrednosti, kakor že omenjeno, so premične palice v medišču. Nič manjša vrednost pa tiči v premični matični rešetki. Za te zadostuje prostor med rešetko in palicami. Premikanje rešetke mi ne dela prav nikakih preglavic. Kadar je najslabše, če jo namreč čebele močno z zadelavino pritrdijo, jo lahko z nožem izpodrežem in privzdignem, to pa tudi, kadar je medišče zasedeno. Prostor nad matično rešetko pa rabi še za drug namen, namreč za ta, da lahko porinem nad rešetko še lepenko in z njo neprodušno ločim medišče od plodišča. To je prvi pogoj za uporabo begalnice. Nosilca ne napravljata rešetki nikake ovire. Večji prostor nad rešetko ni nikaka hiba, ki bi čebele ovirala pri odlaganju medu v medišču, za to se niti ne zmenijo. Nosilca imam podaljšana še izven okenc, tako da segata do malega do panjevih vrtec (56 centimetrov). Na podaljšanih nosilcih izven okenc je kot nekaj podaljšek rešetke premična prečna deščica, debela kot rešetka, in sega do konca nosilcev. S to deščico in rešetko je panj razdeljen v dve polovici, katerih posamezna se v potrebi lahko uporablja za bivališče samostojne čebelne družine, n. pr. rojev. V ta namen

sosedu ropanje, pa bodi še tako pazljiv in previden. Zlasti rado se kaj takega zgodi, če nenadoma mine paša.

Da si jemanje medu olajšam, sem si poleg odprave raznih hib napravil v A.-Ž. panj tudi Kunčevo begalnico.

Ves panj je sedaj tak: Notranje mere panjevega oboda so ostale neizpremenjene, le dolžino sem panju podaljšal za 10 cm, t. j. na 67 cm. Panj je torej dolg do sprednje notranje stene 57 cm, ostalih 10 cm pa zavzema sprednja notranja stena in prostor med njo in zunanjimi prečnimi deščicami. Spodnji del tega prostora je potreben za verando,

ima tudi zgornje okence na dnu zaklop-nico, ki večkrat dobro služi — medišče ima pa žrelo. To je vrezano v 24 cm visoko premično zagozdo, ki ima širino panja; njena dolžina pa je enaka globini verande. (Glej sliko 1.) Ako se žrelo medišča ne rabi, zagozdo odstraniš in nadomestiš s prav tako slepo zagozdo (gl. sliko 2).

Begalnica Kunčevega sistema je pločevinasta cev, ki ima dober centimeter notranjega premera. Dolga je 13 cm in ima na vrhu kolobar, da jo lahko trdneje vdelam. Zgoraj in spodaj je privezana malce na pošev, ker je tudi v panju pritrjena nekoliko poševno. (Glej sliko 3.)

Da je pa možno vdelati begalnico v A.-Ž. panj, mora imeti kakor Kunčevac spredaj verando, ki poleg tega daje panju prav lično zunanjo obliko. Kako jo vdelamo?

Zgoraj omenjena premična zagozda deli panjevo končnico v dva dela — v steno plodišča in v steno medišča. Vsaka sestoji deloma iz dveh druga na drugo zlepljenih desek. Stena plodišča sega tik do palice

v medišču. Visoka je 30·6 cm in na zunanji strani od zgoraj navzdol 12·6 cm visoko dvojna.

Begalnica je vdelana po širini na sredi stene plodišča. Luknja zanjo je zavrtana v deski »a« zgoraj¹, gre malce na pošev skozi obe deski in se steka v »b« spodaj, na sredi verande. V to luknjo vtaknemo in pritrdimo zgoraj opisano begalnico. Stena plodišča je zato visoka 30·6 cm, da je vhod v begalnico brezpogojno nad rešetko, ker bi sicer, ko ločimo z lepenko medišče od plodišča, vhod v begalnico pokrili in bi bila brez pomena. Vhod v begalnico je od dna navzgor merjeno 30·6 cm, oziroma 27·4 cm od stropa navzdol.

Stena v medišču je, če vračunamo zagozdo, ki je njen premični del, visoka 27·4 cm. Tudi ta je, in sicer na notranjo stran od zgoraj navzdol 20 cm, dvojna zaradi enakosti kvačic v medišču in plodišču. Deska »a« je spodaj za 7 cm krajša zaradi prostora, ki je potreben nad vhomom v begalnico.

(Dalje prihodnjič.)

¹ Slike priobčimo v prihodnji številki. Op. ured.

Opazovalne postaje.

Jos. Verbič v Ljubljani.

Za letošnji majnik je javila komaj polovica opazovalnih postaj nad 3 kg donosa. Med temi zavzemajo prvo mesto: Novo mesto, Guštanj, Ptuj. Druga polovica postaj je bila še revnejše obdarovana in tri med njimi so izkazale celo primanjkljaj.

Če primerjamo uspehe posameznih postaj v tem mesecu z onimi lanskega leta, vidimo, da so se mnoge za spoznanje popravile, druge pa celo poslabšale.

Naslednja števila kažejo, da je letošnji tomesečni povprečni donos padel pod one prejšnjih let:

V letu 1923. je znašal	698·9 dkg
„ „ 1924. „ „	714·6 „
„ „ 1925. „ „	564·0 „
„ „ 1926. „ „	350·7 „
„ „ 1927. pa samo	316·0 „

Pri rastek na teži je bil v tem mesecu popolnoma nezadovoljiv.

Posredni vzrok naše nezadovoljnosti ni bilo pomanjkanje cvetja. Bilo ga je po travnikih dovolj. Po polju je tu in tam cvetela rdeča detelja. Po drevoredih so vabile čebele goste cvetne kite divjega kostanja. Po nasipih so močno duhtele belo cvetoče robinije.

Povod neuspehu tega meseca pa mora biti edino vreme, dasi je bilo na videz ugodno.

Toplina zraka je bila visoka. Ob nastopu ledenih mož pa je padla na mnogih krajih pod ničlo in osmodila cvetoče in necvetoče rastlinstvo. Po nezavetnih brdih in ravninah smo višeli jelše, hraste, robinije s popolnoma porjavlimi listi.

Mesečni pregled za maj 1927.

Razpredelnica I.

K r a j (z morsko višino)	Označba opazova- vanega panja	P a n j e n a t e ž i						T o p l i n a z r a k a				D n i j e b i l o								
		pridobil v			zgubil v			v mesecu čistih dkg	največ pridobil	naj- višja	naj- nižja	srednja me- sečna	izletnih	s snegom	oblačnih	pol jasnih	jasnih	vetrovnih		
		mesečni tretjini dkg																	dne	
		1. 2. 3.			1. 2. 3.															po- rabil
		1.	2.	3.	1.	2.	3.													

Ljubljana (305 m)	A.-Ž.	70	5	20	—	85	40	—	30	20	31.	+ 29	+ 2	+ 15.6	28	16	—	6	10	15	16
Vič pri Ljubljani (298 m)	A.-Ž.	140	—	180	30	150	50	90	—	60	27.	+ 28	+ 1	+ 15.6	27	18	—	6	5	20	15
Št. Vid nad Ljubljano (314 m)	A.-Ž.	175	50	50	25	110	115	25	—	50	3.	+ 25	—	+ 12.9	30	19	—	3	17	11	18
Tacen pod Šmarno goro (314 m)	A.-Ž.	160	110	275	30	75	115	325	—	90	31.	+ 27	—	+ 14.8	31	12	—	2	14	15	15
Škofja Loka (349 m)	A.-Ž.	340	—	65	105	145	155	0	—	130	6.	+ 25	+ 2	+ 14.4	27	15	—	6	16	9	20
Virmaše pri Šk. Loki	A.-Ž.	265	5	265	55	70	75	335	—	140	30.	+ 23	+ 4	+ 10.4	29	16	—	6	14	11	20
Javornik n. Gor. (553 m)	A.-Ž.	45	10	95	85	110	130	—	175	50	31.	+ 26	+ 1	+ 14.5	28	6	—	10	15	6	6
Rova na Gor. (350 m)	A.-Ž.	60	125	150	90	160	70	15	—	60	17.	+ 25	—	+ 13.8	27	15	—	9	10	12	7
Vrhnika (293 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 25	+ 1	+ 14.7	25	10	—	9	6	14	13
Gor. Logatec (476 m)	Amerikanec	150	210	220	70	100	170	240	—	100	26.	+ 23	+ 2	+ 13.2	30	10	—	11	9	11	18
Cerknica (575 m)	A.-Ž.	85	80	270	50	40	65	380	—	100	31.	+ 24	+ 3	+ 14.0	28	13	1	4	15	12	17
Sv. Gregor pri Ortneku (736 m)	A.-Ž.	310	130	440	80	60	130	610	—	200	31.	+ 24	0	+ 14.0	31	13	1	6	14	11	18
Novo mesto (180 m)	A.-Ž.	265	710	175	15	85	160	890	—	185	18.	+ 30	—	+ 16.3	28	16	—	8	6	17	22
Ptuj (221 m)	A.-Ž.	430	340	710	210	180	350	740	—	250	30.	+ 28	—	+ 14.0	27	10	—	5	16	10	12
Hrastnik (250 m)	Gerstung	40	98	322	30	96	34	300	—	100	30. 31.	+ 30	—	+ 15.7	28	15	—	9	13	9	25
Sp. Ložnica pri Žalcu (252 m)	A.-Ž.	130	115	290	85	55	90	305	—	140	30.	+ 21	—	+ 11.3	28	14	—	5	19	7	28
Orehova vas p. Marib. (270 m)	Gerstung	80	65	165	—	55	20	210	—	65	31.	+ 29	+ 1	+ 15.0	29	12	—	6	12	13	19
Sv. Duh na Ostr. vrhu (536 m)	Dunajski	365	35	255	40	80	20	515	—	120	31.	+ 23	0	+ 11.5	30	9	—	4	20	7	17
Vrže pri Ljutomeru (176 m)	A.-Ž.	5	35	125	60	70	40	—	5	80	30.	+ 32	—	+ 16.4	28	11	—	12	12	7	21
Cezanjevci (182 m)	A.-Ž.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	+ 27	0	+ 16.0	25	18	—	6	17	8	20
Guštanj (398 m)	A.-Ž.	790	460	75	80	195	215	835	—	150	5. 16.	+ 25	0	+ 13.0	28	13	—	3	15	13	14
Sv. Lovrenc na Pohorju (442 m)	Sträuli	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mrzli dnevi ob slani so pobrali mnogo čebel, ki so kljub mrazu po svoji navadi letele po vodo. Ker je bilo mnogo godne zalege, je bila zguba starejših čebel kmalu nadomeščena.

Ostali činitelji vremena niso bili najslabši. Zabeležili smo mnogo deževnih dni, a dež je bil vedno pohleven. Le nekoliko dni je močilo ves dan.

Koliko izda pravo vreme, se je najbolje pokazalo v naših vzhodnih krajih 30., v ostalih pa 31. dne meseca. Nežen zapadni veter je ob jasnem vremenu in gorkem solncu do vrha napolnil cvetne čase z nektarjem. V enem dnevu je bil velik del mesečnega donosa na varnem.

Zaradi slabe domače paše, so mnogi čebelarji v maju prepeljali čebele na druga pašišča. Posebno mnogo so jih navozili v Dol. Logatec. Baje je okoli 1000 panjev v okolici, ki more preživeti komaj 100 panjev. Večina prevaževalcev se je trudila zaman. Poleg tega so pa napravili domačinom veliko škodo s tem, da so jim skvarili edino pašo. Logatčani opravičeno protestirajo proti takemu brezplodnemu in škodljivemu dovažanju čebel.

Sicer se kopičenje čebel na posameznih pašiščih samo od sebe ubija, a čebelarji pa le leto za letom trpe brez potrebe škodo tam, kjer pričakujejo in kjer bi lahko imeli korist. Čebelarstvo društvo se

bo moralo rado ali nerado lotiti te kočljive zadeve in urediti pašišča.

Gosp. Polič iz Ptuja poroča sledeče:

Ugotovili smo, da v našem mestu in njegovi bližini ni gnilobe. Pač pa je v Birkovcih, v Hajdini, v Hicerjih in v Podvincih.

Zvedel sem, da nameravajo čebelarji iz ljubljanske okolice prepeljati 200 panjev v Hajdino na ajdovo pašo. Svetujem jim njim v dobro, da se glede dovoza preje dogovore s podružnico Ptuj. Imam zelo tehtne razloge za ta nasvet.

Končno prosim za odgovor v »Slovenskem Čebelarju« na sledeča vprašanja:

1. Ali se uničijo trosi in bacili gnilobe pri kuhanju voska?

2. Ali ni škodljiva medena žica za čiščenje satnic zaradi zelenega volka?

Odgovor na 1. vprašanje. Pravilno kuhani in predelani vosek obda trose kužnih bolezni tako, da se ne morejo preobraziti v bacile. Tak vosek se lahko brez skrbi uporablja za izdelovanje satnic.

Odgovor na 2. vprašanje. Na medeni žici se lahko naredi zeleni volk, ki je zdravju zelo škodljiv, ako pride v med, kar pa pri pravilno izdelanih satnicah ni tako lahko. Nimamo pa nikakega vzroka, da žičimo satje z medeno žico, ko je železna in pocinjena trdnjša in mnogo cenejša. Medeno žico bi uporabljal le kak zelo potraten čebelar.

Društvene vesti.

Seja načelstva, dne 6. aprila t. l. se ni vršila, ker ni bila sklepčna, ne pa seja 4. maja t. l., kakor je bilo napačno objavljeno v 6. številu »Slov. Čebelarja«.

Seja načelstva dne 4. maja t. l.

Navzočni gg.: prošt Kalan, Arko, Bukovec, Mesar, Okorn, Ivo Verbič, prof Verbič.

1. Tajnikovo poročilo. List se razpošilja v 1511 izvodih proti 1724 izvodom v preteklem letu. Vsem lanskim članom se je poslal poziv, naj plačajo članarino tudi za tekoče leto. Pozivu se je priložila tudi položnica. Za društveno pisarno so se nabavile potrebne tiskovine. Nabava se je odobrila. Članarine »Zveze« za l. 1926. nismo še plačali.

Plačati je treba po 1 Din od člana. O tej stvari se je razvila živahna debata, posebno še z ozirom na poročilo stroškov delegatom o priiliki občnega zbora »Zveze«. Sklenjeno je bilo, da bomo o tej stvari razpravljali na prihodnji seji.

Da se omogoči čebelarjem razstava medu v steklenicah na kmetijski razstavi, ki bo od 10. do 19. septembra t. l. v Ljubljani, je predlagal tajnik, naj razstavni odbor, odnosno Kmetijska družba prispeva za nabavo steklenic vsaj 5000 Din, sicer čebelarji ne bodo mogli razstaviti, ker so cene za steklenice previsoke. Sprejeto.

Občni zbor je pred durmi, zato je neobhodno potrebno, da se predelajo društvena

pravila. Tajniku se je poverila naloga, da predloži na prihodnji seji načelstva predloge za izpremembo društvenih pravil.

2. **Blagovni oddelek.** Ker je cena vosku zelo padla, je bilo sklenjeno, da se plačuje najfinejši, popolnoma čisti vosek največ po 45 Din kg, slabše vrste pa ceneje po kakovosti. Satnice naj se prodajajo po 65 Din kg. (Za izdelavo satnic se plača 10 Din, odnosno 12-50 za kg (na dva valjarja), poleg tega se pa pri zamenjavi voska odbije pri prvovrstnem blagu 3%, pri slabšem sorazmerno več odstotkov za kalo.

Prošnji ge. Ambrožičeve za odpis neke terjatve se je ugodila. Poročilo g. Bukovca o delavnici za satnice se je vzelo na znanje. Odboril se je nakup steklenic za zbirko medu ter medu za čebelarški muzej.

O režiji blag. oddelka se bo razpravljalo na prihodnji seji.

3. **Slučajnosti.** Prečitela sta se od »Zveze« došla dopisa v zadevi pošiljanja živih čebel po pošti v domače kraje in v inozemstvo, o podpori za predavanja in tečaje, o članarini »Zvezi«, ter o razstavi in kongresu v Pragi.

Tajnik je poročal in prečital prošnje podružnic za prireditve celodnevni tečajev. Priredita se tečaja v Jarenini in Sv. Juriju ob Ščavnici. Za predavatelja se je na predlog g. Bukovca naprosil č. g. Peternel.

Steklenice za med so pošle, zato je pri tvrdki Stölzel povprašati, za kako ceno bi jih društvu dobavila.

Za razstavo v Pragi bomo potrebovali nekaj malih kruhkov. Sklenilo se je, naj se izdelovalec vpraša za ceno za kakih 25 komadov lepo izdelanih kruhkov za pokritje 3 m² velike ploskve.

Glede na sklep »Zveze« v Celju, naj uredništvo »Slov. Čebelarja« zavzame liberalnejše stališče in ne odklanja člankov, je g. urednik predložil zavržene dopise odboru, da jih oceni, ali so za objavo ali ne. Ta naloga je bila poverjena nekemu članu odbora s prošnjo, da dopise prečita in poroča o njih strokovni vrednosti na prihodnji seji.

Dopis Kmetijske družbi o zadevi kmetijske razstave smo vzeli na znanje.

Prošnja šole v Tribučah za A.-Ž. panj je bila odklonjena. Dopis g. Pirnata se je vzel na znanje.

Jože Okorn, tajnik.

Vesti iz podružnic.

Ljubljanska podružnica bo imela prihodnjo sejo dne 12. julija t. l. ob osmih zvečer pri »Nacetu« na Ahaceljevi cesti. — Fr. Prezeli, tajnik.

Čebelarški sestanek v Dolu. V nedeljo 15. maja t. l. se je vršil v Dolu pri čebelnjaku nadučitelja Mayerja čebelarški sestanek. Ker g. Okoren ni mogel priti, je nadučitelj Mayer sam prevzel predavanje. Zbralo se je popoldne 34 okoliških čebelarjev, ki so zelo pazljivo poslušali zanimivo predavanje. Najprej nam je g. predavatelj pojasnil razvoj čebelinega gnezda izza zime. Dotaknil se je Gerstungove razvojne teorije in na podlagi te obrazložil potrebe čebeline družine ter primerjal pri tem naše običajne panje (kranjiča, panj) na male satnike in A.-Ž.). Kritično smo premotrili posamezne panje glede hib in vrlin. Ogledali smo si razno čebelarško orodje, Kleinov matičnik in predavatelj čebelnjak. Nato smo še dolgo sedeli pred čebelnjakom in si dopovedovali svoje misli in želje, izkušnje in upe. — Tajnik.

Podružnica Rog. Slatina je imela dne 27. marca t. l. občni zbor. Udeležba je bila jako pičla, če upoštevamo dejstvo, da se je pravočasno razposlalo vsem dosedanjim članom in tudi nečlanom nad 30 povabil. Udeležba je zopet dovolj jasen dokaz, kako malo se zanimajo za čebelarstvo tukajšnji čebelarji, ki se po večini štejejo k »naprednim čebelarjem«. Ako pa takega naprednega čebelarja vprašajo za ta ali oni nasvet, dobiš tak strokovni odgovor, katerega ne bi pričakoval niti od kakega šolarja. — Tajnikovo poročilo se je vzelo na znanje. Po izvršenem pregledu blagajniških knjig se je dala blagajniku odveza. V novi odbor so bili izvoljeni gg.: Miloš Verk, šolski upravitelj, za predsednika, Alojz Muršič, žand. narednik v p., za podpredsednika, Albert Weilgom

za tajnika, Alojz Muršič za namestnika, Jožef Kent za blagajnika, Alojz Anderlič za namestnika, Kristov Spaniček in Martin Zaberb za pregledovalca računov, za delegata na občni zbor osrednjega društva Alojz Muršič, namestnik Miloš Verk, za društvenega orodjarja Albert Weilgoni, za namestnika Franc Erjavec. Na predlog predsednika ima novi odbor z vsemi sredstvi delati na to, da dobi podružnica čim več članov. Ker je mogoče podružnične dohodke le s pomočjo raznih prireditvev v tekočem letu pomnožiti, in bi se potem dajale revnim čebelarjem podpore in razne druge ugodnosti, zato se bo v letošnji zdraviliški sezini priredila velika tombola. Končno je poročal predsednik, da se je pojavila gniloba v okolici Sv. Florijana in da naj člani z vsemi sredstvi delajo na to, da se omenjena bolezen ne prenese v podružnični okoliš. Soglasno se je sklenilo, naj se osrednje društvo naprosi, da nam v teku poletne dobe pošlje priljubljenega strokovnjaka g. Okorna zaradi predavanja o čebelnih kužnih boleznih. Satnice bo tudi v tekočem letu imela podružnica v zalogi, in sicer po najnižji ceni; prav tako tudi letvice za satnike. Satnice se bodo izdelavale za člane proti plačilu samih stroškov, nečlani plačajo poleg stroškov še tri satnice od vsakega kilograma.

Podružnica na Jesenicah sklicuje na dan 17. julija t. l. 1927 ob 8 sestanek čebelarjev v risalnici osnovne šole na Jesenicah s tem-le sporedom:

1. Jubilejna kmetijska razstava.
2. Vseslovanski čebelarški kongres v Pragi. — Poročal bo Ivan Šetinc.
3. Prevoz čebel na jesensko pašo.

Ker je sestanek važen, pričakuje odbor polnoštevilne udeležbe članstva.

Odbor.

Podružnica Breznica je imela občni zbor na dan sv. Štefana l. 1926. Predsednik je otvoril zbor, nakar je bilo podano tajniško in blagajniško poročilo. Podružnica ima premoženja v denarju 95 Din 62 p. V odbor so bili izvoljeni: Ivan Zupan iz Smokuča za predsednika, Franjo Kunovar na Selu za podpredsednika, Josip Ažman iz Lesc za tajnika, Jakob Prešeren iz Vrbe za blagajnika, za odbornike pa Jožef Jalen v Rodinah, Ignac Resman v Zabreznici in Alojzij Robič iz Most. Sklenilo se je ponovno, da se nečlanom društveno orodje ne izposoja. — Ivan Zupan, predsednik.

Podružnica v Starem trgu je imela občni zbor dne 27. februarja t. l. Predsednik je pozdravil navzočne člane ter ugotovil sklepčnost zbora. Prečital se je zapisnik zadnjega občnega zbora, ki se je po pojasnilu, zakaj se nekaterih na lanskem zboru sprejetih predlogov ni moglo izvršiti — odobril. Odobrilo se je tajniško in blagajniško poročilo z računi vred. Soglasno je bil izvoljen sledeči odbor: za predsednika, tajnika in blagajnika Valentin Avsec na Vrhniki, za odbornike pa Jernej Poje iz Vrhnike, Ivan Štefančič iz Pudoba, Anton Vardjan iz Loža. — Val. Avsec, predsednik.

Drobiž.

Av gust Bukovec.

† **P. Ivan Frant. Kitzberger**, župnik v Nebušicah na Češkoslovaškem in urednik »Včelaških Rozhledov«, je dne 6. maja t. l. po kratkem bolehanju umrl. Za češke čebelarje pomeni Kitzbergerjeva smrt izredno hudo izgubo. Pokojnik je bil nad vse navdušen čebelar in goreč pospeševatelj resnično umnega čebelarstva. Obdarjen z izredno spretnim, živahnim in plodovitim peresom ter v čebelarstvu globoko izobražen, je z vso dušo in z vsem srcem deloval za napredek češkega čebelarstva. Sam marljiv kakor čebela in v književnih delih plodovit kakor najzlahtnejša matica, je pisal plamteče članke, kritične razprave in knjige o čebelarstvu ter si s tem postavil najlepši spomenik v srcu čeških čebelarjev. »Kitzbergerja nam ne more nihče nadomestiti«, pišejo »Včelaške Rozhledy«. To dokazuje, kako velik sloves in ugled je užival pokojnik med češkimi čebelarji. Tudi mi mu ohranimo časten spomin!

† **Alojzij Alfonsus**, bivši dolgoletni urednik dunajskega »Bienen Vatra«, je umrl dne 11. maja t. l. v Milwaukee v državi Wisconsin v Zedinjenih državah ameriških. Pokojnik je bil mnogo let učitelj na dunajski čebelarski šoli in urednik »Bienen Vatra«. Starejšim našim čebelarjem, ki so obiskovali čebelarsko šolo na Dunaju, je bil dobro znan. Za čebelarstvo je mnogo delal in pisal. Zlasti kot organizator avstrijskih čebelarjev ima velike zasluge. Po vojni se je zaradi gospodarskih razmer preselil »čez lužo«, kjer ga je sedaj zalotila smrt. Blag mu spomin!

Nenavaden pojav. Dne 21. maja je neki panj rojil. Rojenje se je izvršilo s toliko strastjo, da kaj takega ne pomnim. Roj je potegnil s seboj iz panja tudi nenavadno mnogo najmlajših čebel, ki so komaj zapustile celice in niso še bile godne za let. Te so popadale pred čebelnjakom na tla. Nabral sem jih dober kozarec. Sicer so med rojem vedno tudi mlade čebele, toda nikdar nisem še opazil, da bi tudi »dojenčke« pre-

vzela strast za rojenje in da bi jih toliko popihalo z rojem iz panja.

Čemerika medí letos posebno močno. Naš član A. Pavlin je nedavno vzel srp pod pazduho in hajdi v ljublj. Mestni log na »jurišanje«. Ves popoldan je sekal glave tem strupenim grešnikom in uničil mnogo cvetja. Pravil nam je, da je bil tisti dan zvečer popolnoma omočen od težkega čemerikovega vonja in da je imel potem cel teden duha po tej rastlini v nosu. V prihodnji številki priobčimo sliko te največje škodljivke med rastlinami.

Solnce se je začudenja ustavilo, ko je 13. maja t. l. zagledalo čebelnjak staroste slovenskih čebelarjev, Petra Pavlina v Ljubljani. Bil je popolnoma prazen... Nič več ne šume čebele pred čebelnjakom, ni ga očeta Petra, da bi se razgledaval po panjih in ugibal, kdaj bo sv. Trojica rojila, kdaj bo Mati božja zapela, kakšno matico bo imel Jona in kdaj godujejo razni svetniki, ki jih ima naslikane na panjih. Ni ga Petra, noč ga je vzela s čebelami vred. Plašno zro vrabci z žlebov v praznino čebelnjaka, ščinkavci kriče okoli hiše: »Oče Peter, ali te je vzel veter?« Na kostanju pri hiši pa kos sedi, se grdo drži in žvrgoli: »Jaz pa nekaj vem, pa povedati ne smem... Bi že povedal, toda vi vrabci ste take babe, da vse brž raznesete. Navsezadnje... hudega pa tudi nič ne bo, če te prečudne zadeve ne obdržim zase. Veste, pozno zvečer, ko sem stikal za zadnjimi črviči po vrtu pred čebelnjakom, so pripeljali neznani možje vozove in začeli nakladati čebele, panje, orodje, opravo, izkratka vse, kar radi čebelar in česar ne rabi. Tega je bilo skoraj več, kajti z leti se v vsakem čebelnjaku nakopiči mnogo šare. Davi sem se razgovarjal s tovariši z Ižanske ceste, ki so se na ves glas drli, da so videli čudo, kako je čebelarski Mojzes peljal svoje »žide« čez barjansko morje, tja v tisto zajedo med Krimom in Kureščkom, kjer so tako mastne deževnice. Veste, častiti pernatí zbor, Peter ni lahko šel z doma,

ampak — višja sila (to je latinski vis mafor, kakor so naš učili v črni šoli na Vrhniki), je zahtevala, da gre Peter, starček 74 let, s čebelami po svetu. Vedno je zadnja leta sanjaril o tem, kam bi se z njimi premaknil, da bi bile vsaj site. Sedaj se je odločil in kratkoma naložil svojo kramo in izginil. Stric Crnuh, tisti, ki na lipi pri Mokarju na Barju vsako jutro in večer prepeva, mi je sporočil, da je Peter razložil svoje skale v Iški vasi in da bo tam stala njegova čebelarska cerkev. Pri mojem rumenem kljunu, ali ni naš Peter fant od fare? Šlišite, 74 let, pa taka podjetnost! Jeli, preklicano so ti čebelarji zaverovani v tiste hudobne muhe, ki tako strupeno zbadajo, da zapuste dom, ženo, otroke in gredo po svetu, pa samo čebelam na ljubo. — Meni je žal za očetom Petrom, marsikaterikrat sem se nasitil drobtin, ki mi jih je metal. — »Nam tudi, nam tudi, so kričali vrabci, stara ščinkavka pa je zdihovala: »O jej, jej, pa jej, če pred čebelnjakom ni najti sladke trotje zaege. Kaj bo, kaj bo?« Jaz sem stal pod kostanjem, pri hiši in slišal vse to. Malo verjetno se mi je zdelo to ptičje žlobudranje. Stopim pred čebelnjak... vse prazno! Le posamezne izgubljene čebele iščejo svojih družic in — gospodarja. Ljubljanska čebelarska kronika je bogatejša za ta prečudni dogodek, slovenski čebelarji pa imajo sedaj svojega kralja Learja. Peter-skala, naj ti na novem domu sije najlepše solnce čebelarske sreče!

Ali res mori pevka matice v matičnikih?
Gospod Hernja trdi v 5. letošnji številki, da »mlada matica pregrize matičnik na strani tako, da z želom lahko doseže trebuh matice v celici in jo umori. Nadaljnje delo prepusti čebelam«. Jaz se s to trditvijo ne morem sprijazniti. Še nikdar nisem videl matice matičnikov pregrizavati, pač pa sem opazoval čebele, ki so to počenjale. Čebela je tista sila, ki odločuje v panju o življenju in smrti matičinega zaroda. Res je, da se mlada matica sprime v roju s konkurentinjami, ki so z njo vred zapustile panj. Toda to so že godne matice! Narava skrbi, da ostane le najčvrstejša matica živa. V roju ne zмага vedno pevka. Premnogokrat podleže mlajši, toda krepkejši sestri. Pred leti sem napravil več poizkusov. Vzel sem iz panja pevko, ki ni bila baš posebno lepe zunanje oblike. Priprl sem jo v matičnico in spustil noter še eno mlado matico. Kot blisk sta si bili »v laseh«. Par trenutkov in pevka se je izmotala iz »preljubeznivega objema« kot zmagalka. Spustil sem v matičnico še eno matico, ki jo je doletela ista usoda. Imel sem na razpolago še eno res lepo mladico, ki pa je komaj pred dobro

uro zapustila matičnik (matičnik sem izrezal starcu, ker sem nameraval roj vrniti). Da ste videli to matico! Neverjetno okretno se je znala pevki izmikati in dvakrat se je iz klobčiča izmotala neranjena. Pri tretjem spopađu jo je pa zadela usoda, toda — pevko! Več dni mlajša sestra je premagala starejšo, pa samo zato, ker je bila močnejša. Če odpremo panj dve tri uri potem, ko je drugec odšel, dostikrat najdemo posamezne matice, ki jih čebele krepele. To sem že večkrat izkoristil, da sem si priskrbel potrebnih mladih matc. Pred sabo imamo tedaj hkratu dve različni sliki: v roju boj med maticami, v izrojenju boj med matico in čebelami. Kadar pa panj podira matičino zalego, bodisi, da rojenje ovrže ali iz kateregakoli drugega vzroka, tedaj se lotijo matičnikov čebele, jih pregrizejo in — požro vso vsebino, torej matično zalego in hrano, kolikor je še na dnu matičnika. Le popolnoma godne matice vržejo mrtve iz panja. Kdo je že videl preu panjem matico, ki bi bila krčevito zvita kakor pičena čebela? Vselej najdemo le take mrtve matice, ki imajo iztegnjen zadek. Na njih ne opazimo nikakega znaka nasilne smrti. Brez dvoma tiči v vsem tem skrivnost, ki je ne bomo z lahkoto razrešili. Naj le ostane tako! Če bi vedeli vse, bi nas življenje čebele mnogo manj zanimalo.

Lepe vesti prihajajo iz zelene Štajerske. Nekemu odličnemu čebelarju, ki je postavil več voz čebel v ajdovo pašo, so baje zavidljivi in prelakomni domači čebelarji namazali brade od panjev z medom iz okuženih panjev. Sedaj so njegove čebele obolele za gnilobo. Ha, da bi nam tak ciganovič prišel v pest! To bi mu namazali njegovo zadnjo »brado«! Prav gotovo bi se mu napravila gniloba. — Ljudje božji, kdaj boste izpregledali in se zavedali, da od čebel še nihče ni obogatel in da sta zavist in zloba, ki je z njo v zvezi, popolnoma brezpomembni.

Iz zavoda za nauku o zarazama vet. fak. u Zagrebu (Savska cesta 14).

Zaradi bakteriološkega raziskavanja čebelnih kužnih bolezni v naši domovini potrebuje naš zavod satja iz bolnih panjev, odnosno čebel iz takih čebelnjakov, kjer živali kaj več pomre. Zaradi tega se obrača zavod do čebelarjev s prošnjo, da bi mu poslali satja iz panjev, ki v njih mre zalega, odnosno da mu pošljejo obolelih čebel, ako domnevajo, da so bolne.

Prof. Plasaj, predstojnik.

Književnost.

1. zvezek »Jugoslovanskega čebelarškega pregleda« je izšel v zalogi »Zveze jugosl. čebel. društev. Izdajanje te revije, ki jo urejuje Jovan P. Jovanović, urednik beogr. »Pčelara«, namerava »Zveza« nadaljevati, čim bo razprodan prvi zvezek.

Vsečina je prav pestra. Med sotrudniki so najodličnejši slovenski, hrvatski in srbski čebelarji. Reči moramo, da se je uredništvo resno potrudilo, da je prva številka izšla v lični zunanosti in bogato ilustrovana ter da je zbralo toliko zanimivega gradiva. Tisti, ki niso z nobeno rečjo zadovoljni (morda velja to tudi meni!), bodo kazali na razne pomanjkljivosti, ki so pa izključno tehnične značaja (kličejši) in ki se jih nobeno uredništvo spričo težavnih tehniških razmer v tiskarskih stroki ne more izogniti.

Pa se pomudimo nekoliko pri najvažnejših člankih! Vsekakor najbolj zanimiv je članek Milivoja Bugarskega iz Vel. Bečkereka: »Nove teorije u pčelarskoj nauci«. Pisatelj na dolgo in široko pripoveduje, kako je na podlagi obširnih poizkusov in opazovanj dognal, da je od velikosti odprtine celice odvisno, kakšno jajčece znese matica: oplojeno ali neoplojeno. Dosedanja teorija, da je to odvisno od matične svojevolnosti, ne velja več. Čebele so tista sila, ki določa zarodu spol, ker one grade celice. Kadar potisne matica zadek v ozko čebelno celico, pritiskajo celicne stene na zadek, ozir. na semensko mošnjico matice, in to provzroča, da se jajčece oplodi. Kadar pa ni pritiska na zadek, n. pr. pri tretji celici, ne deluje semenska mošnjica in jajčece se ne oplodi. Zato zožijo čebele tudi matičnjakovo odprtino toliko, da je prav toliko široka kakor čebelna celica in matica znese vanj oplojeno jajce.

Vse te poizkuse so pred Bugarskim napravljali že drugi in so prišli do istih zaključkov, ki pa niso obveljali. Že znameniti čebelarški znanstvenik von Siebold je ugotovil isto kakor Bugarski. Mi se te stvari ne bomo dotikali, smo pa mnenja, da je g. Bugarski na napačnih potih. Parthenogenesa (zmožnost deviškega zaroda) je zagonetka, ki ji sedanji človeški možgani niso kos. Kdor se loti tega vprašanja, ne sme imeti na umu zgolj čebel, marveč tudi druge živali, ki se na isti način množe kakor čebele, čeprav nimajo celic, ki bi vplivale na zadek, oziroma semensko mošnjico. Znanih je več sto vrst živali (rakov, metuljev, ušic, kožekrilcev!, celo hrastač), ki se množe partenogenetno, da celo na ta način, da se več rodov plodi iz samih neoplojenih jajčec (listne uši, vodne bolhe). Pa kaj bi tako daleč segali. Čmrliji ne poznajo celic v zmislu čebelnih celic. V piskrce, ki imajo skoraj vsak drugačno obliko in odprtino, leže matica oplojena in neoplojena jajčeca. V posameznih celicah se godi hkrati celo po več žerk. Listna osa (*Nematus vecticosus*) leže neoplojena jajčeca, iz katerih se razvijejo samci in samice. Tudi razne čebele, ki so z našo čebelo v »bližnjem« sorodstvu, oziroma so ji biološko bližnje, n. pr. meliponi, imajo samo ene vrste celice in vendar se partenogenetno množe. Orjaška čebela (*Apis dorsata* F.), ki spada že med čebele medarice in je torej z našo čebelo že jako sorodna, gradi vse celice enako velike, čeprav so »trotje«

manjši nego čebele, te pa prav malo manjše nego matice.

Pa dovolj, pojasnitev vsega tega predmeta spada v področje znanstvenika naravoslovca in ne gre sodba meni lajku. Eno pa povem, namreč, da ni res, da bi matica matičnjak zalega šele potem, ko so čebele njegovo odprtino zožile toliko, da je enaka odprtini čebelne celice. Vsak čebelar se lahko na svoje oči prepriča, da je mnogo matičnikov že zaleženih, ko je odprtina še mnogo širša nego čebelna. Končno, kako pa to, da najdemo spomladi v čistem čebelnem delu posamezne čebelne celice, ki je v njih trojta zalega (spački)? G. Bugarski pravi, da je to res in da pa imajo odprtine teh celic isto širino kakor trotje. Kaj ne, g. Bugarski, ko čebele ugotove, da so se zmotile, pa tiste celice podro in postavijo pravilne čebelne celice? Kakor da bi bilo sploh mogoče sredi izdelanega sata celice kar izmenjavati!

Od srca nam je žal, da ni jugoslovanskemu čebelarju usojeno, da bi razsvetlil tmino, ki je vanjo zavit misterij partenogeneze. Naše skromno mnenje je, da se g. Bugarski moti. Če se pa motimo mi, bomo takoj po spoznanju javno obudili kes in se z g. Bugarskim vred veselili, da je njegova obveljala. Do takrat pa — hočeš nočes — ostanemo neverni Tomaži.

Prav spretno je obdelal g. F. Dilber iz Zagreba (?) čebelno kugo in gnilobo zalega. Članek je popoln. Besedilo pojasnjuje prav čedne slike.

Anton Žnidaršič obdelava vprašanje skupne jugoslovanske mere satnikov, Kosta Seperovac pa nosemo. J. Okorn se bavi z vzrejo matic (snov dobro obdelana, slike nejasne). Jovan Jovanović pa piše o novem načinu narejanja rojev in o stanju čebelarstva v naši domovini. Zlasti zanimiv je drugi Jovanovičev članek. H. Peternel piše o zatiranju trotov, Ljubič — Osijek objavlja članek »Pčela u službi poljoprivrede«, M. Humek pa razpravlja o prehodu k premičnemu delu.

Zanimiv je članek g. Jovanovića »Pčerenenje u nas i drugih naroda (bogato ilustrovano). Istotako zanimiva je skrbno pisana razprava g. Svet. Djordjevića iz Beograda »Organizacija prodaje meda«. Ugaja nam tudi članek g. Djordje Kolarovića »Kako da naučimo narod pčelarenju«. Snov je vestno in temeljito obdelana. Razveselil nas je tudi članek g. Jovanovića »Zbliženje slovenskih pčelara«. Želimo, da bi se njegove lepe besede uresničile, pa kmalu. Na koncu knjige je podan pregled organizacije jugoslovanskih čebelarjev in jugoslovanske čebelarške književnosti. Pri slovenski književnosti je napačno navedeno, da je knjigo »Naš panj« spisal M. Humek. Njen avtor je Anton Žnidaršič.

Revijo prav toplo priporočamo vsem izobraženim slovenskim čebelarjem, ki znajo vsaj za silo srbohrvaščino in znajo čitati cirilico. Knjiga obsega 80 strani, je velike oblike in stane samo 20 Din. Dobi se pri našem blagovnem oddelku. Sezite po njej, nikomur ne bo žal!

PROŠNJA.

Vse sotrudnike »Slov. Čebelarja« vljudno prosimo, naj nam pošiljajo članke in poročila prav razločno pisane. Razločna pisa sava jako olajšuje čitanje in urejevanje spisov uredniku ter delo tiskarni.

Cenik čebelarskega orodja in potrebnščin,

ki jih ima v zalogi blagovni oddelek Čebelarskega društva za Slovenijo
v Ljubljani, Jugoslovanska knjigarna, Pred škofijo (poleg stolne cerkve).

Predmet	Cena	
	Din	p
1. Pripomočki za pomirjenje čebel oziroma za varstvo proti piku.		
Brizgalnica za roje	160	—
Euskol (zavitek)	8	—
Kadilniki (boljši)	90	—
Kadilniki	85	—
Čebelarska kapa s tkanino	45	—
Čebelarska kapa, žimnata	46	—
Pajčolani	30	—
Pajčolani	34	—
Pajčolani z žimnatim vložkom	46	—
Čebelarske pipe (pihalnik Dathe)	70	—
Razpršilnik za škropljenje čebel z vodo, navaden	8	50
Razpršilnik za steklenice, zelo učinkovit, tudi za vrtno porabo	30	—
Čebelarske rokavice	80	—
Samokadilnik »Vulkan«	125	—
2. Pitanje čebel.		
Baloni za 1 liter	8	—
Baloni za 1 liter z odprtim podstavkom za pitanje iz medišča	16	—
Baloni za 1 liter z zaprtim podstavkom za pitanje iz medišča	18	—
Pitalnik za A. Ž.-panj iz bele pločevine	18	—
3. Matica.		
Barva za označevanje matice	14	—
Matičnice (kletke) raznih vrst . . . . . od Din 2— do	13	—
Matičnice z oddelkom za hrano za razpošiljanje po pošti	3	—
4. Točenje, shranjevanje in konserviranje medu in voska.		
Čistilnik za med z dvojnim sitom, iz zelo močne pločevine, emajliran	130	—
Doza za 25 kg medu, iz fine pločevine	40	—
Leseni obod za dozo za pošiljanje po železnici	12	—
Nastavek s taco za odkrivanje satja ob točenju medu	100	—
Nož za izpodrezavanje satja	10	—
Nož za odkrivanje satja	10	—
Pločevinaste posode za med, à 4 kg	12	—
Pločevinaste posode za med, za 55 kg	200	—
Pločevinaste posode (glej doza) za 25 kg	40	—
Leseni sodi za 50 kg	50	—
Pločevinasto sito za čiščenje medu	20	—
Stekleničica za pošiljanje medu kot vzorec	3	50
Pločevinasto točilo, neemajlirano, z železnim okriljem, za 3 satnike	1000	—
Pločevinasto točilo, neemajlirano, z bronastim okriljem, za 3 satnike	1100	—
Pločevinasto točilo za med, najnovejšega sestava za 3 satnike, 27×41 cm, emajlirano	1120	—
Pločevinasto točilo za med, z bronastim okriljem in emajlirano	1220	—
Pločevinasto točilo za 10 okvirov, obojestransko, za velike obrate	3580	—

Predmet	Cena	
	Din	p
Topilnik za voščine	80	—
Vilice za odkrivanje satja	28	—
5. Satnice in žičenje.		
Deska za pritrjevanje satnic	6	—
Garnitura za vdelavo satnic (dvojni topilnik za vosek, cevka za lepljenje)	30	—
Kolesce za vtiranje žice, navadno	14	—
Kolesce za vtiranje žice, boljše	18	—
Luknjač za okvirčke	44	—
Satnice, izvršene s potapljanjem	65	—
Satnice, izdelane na dva valjarja	70	—
Svetiljke za zalivanje satnic	53	—
Šilo za vrtanje luknjic	3	—
Topilnik s svetiljko in žličko za lepljenje satnic	50	—
Žica v klobčiču, dkg	—	40
6. Panj in njega deli.		
A. ž.-panj na 10 satnikov	280	—
A. ž.-panj na 9 satnikov z verando	325	—
A. ž.-panj na 10 satnikov z verando	350	—
Kovinski deli za A. ž.-panj:		
a) 6 finih palic, 40 cm, à Din 1·25	7	50
b) 2 nosilca za matično rešetko, à Din 1·50	3	—
c) 2 tečaja za vratca, à Din 1·40	2	80
d) 4 tečaji za brade, à Din —75	3	—
e) 2 mreži za okenca, à Din 4—	8	—
f) 4 zapahi za okenca, à Din —75	3	—
g) 2 zaporici za zaklopnico, à Din —20	—	40
h) ¼ kg kvačic	5	—
i) kljukica za vratca	—	35
j) rešetka za 1 panj, zelo močna, brušena *	12	—
k) cevka za A. ž.-panj z verando	8	—
Žična mreža za okenca (pocinkana), kvadratni meter	40	—
Okvirčki za A. ž.-panje (nezbiti), za komad	1	75
Pločevinasta razstojišča, namesto kvačic, za 9 ali 10 satnikov	2	—
Matična rešetka, močna (domačega fabrikata), za 1 panj	12	—
Matična rešetka, nemškega fabrikata, kvadratni meter	150	—
Matična rešetka, najfinejša, sestavljena iz palčic, 34×15 cm	18	—
Zapahi za žrela:		
a) kovinski, enostranski	2	—
b) leseni (Trinkov sestav) s peresom	1	50
7. Pripomočki za delo v in izven panja.		
Klešče za A. ž.-panje	34	—
Klešče za gorko stavbo	26	+
Zaklopna kozica za odlaganje satnikov s čebelami	33	—
Lesen sipalnik za A. ž.-panje na 9 in 10 satnikov	25	—
Strgulfa za snaženje A. ž.-panjev	10	—
Ščetica za ometanje čebel	8	—
8. Razno.		
Begalnica	10	—
Odvijač za vijake	3	—
Jeklena šablona in zabijač (priprava za pritrjevanje kvačic)	24	—
Tehtnica za obljudene panje	1150	—